

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 1 oktober 2020
(OR. en)

11225/20
ADD 3

JAI 751
FREMP 81
AG 45
POLGEN 168

BEGELEIDENDE NOTA

van: de heer Jordi AYET PUIGARNAU, directeur, namens de secretaris-generaal van de Europese Commissie

ingekomen: 30 september 2020

aan: de heer Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.: SWD(2020) 302 final

Betreft: WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE Verslag over de rechtsstaat 2020 Landenhoofdstuk over Tsjechië bij MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S Verslag over de rechtsstaat 2020 Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie

Hierbij gaat voor de delegaties document SWD(2020) 302 final.

Bijlage: SWD(2020) 302 final

Brussel, 30.9.2020
SWD(2020) 302 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

**Verslag over de rechtsstaat 2020
Landenhoofdstuk over Tsjechië**

bij

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**Verslag over de rechtsstaat 2020
Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

SAMENVATTING

Momenteel wordt een aantal belangrijke hervormingen van het Tsjechische rechtsstelsel uitgevoerd of voorbereid, onder andere wat betreft het openbaar ministerie, de selectieprocedure voor rechters en de tuchtregeling voor rechters en aanklagers. Deze hervormingen kunnen leiden tot meer transparantie en minder invloed van de uitvoerende macht op de benoeming, de promotie en het ontslag van rechters en aanklagers. Bepaalde beperkte aspecten van de voorgestelde hervormingen, met name wat betreft hogere aanklagers, hebben aanleiding gegeven tot bezorgdheid. Wat betreft de kwaliteit van het rechtsstelsel, zou de doeltreffende invoering van het elektronische dossier bijdragen tot de digitalisering en de toegankelijkheid van rechtbanken. De voorgestelde verhoging van de gerechtskosten heeft vragen doen rijzen over de gevolgen daarvan voor de toegang tot de rechter voor de meest kwetsbare personen.

Het juridische en institutionele kader ter bestrijding van corruptie is in grote lijnen aanwezig. Er zijn een aantal initiatieven genomen ter verbetering van de transparantie en verantwoordingsplicht, met name de invoering van het register voor contracten en de nieuwe wet inzake benoemingen bij staatsbedrijven. Enkele belangrijke wetgevingsmaatregelen zijn evenwel nog steeds niet goedgekeurd, zoals de wetsvoorstellen inzake lobbyactiviteiten en de bescherming van klokkenluiders, evenals het wetsvoorstel voor de uitbreiding van het mandaat van de Hoge Rekenkamer. Zowel op nationaal als op Europees niveau lopen er onderzoeken en controles met betrekking tot mogelijke belangenconflicten en het gebruik van EU-middelen. Er heerst bezorgdheid dat corruptiezaken op hoog niveau onvoldoende worden vervolgd. Er zijn enkele leemten vastgesteld in de integriteitskaders die gelden voor parlementsleden.

In artikel 17 van het Handvest van de grondrechten en de fundamentele vrijheden, opgenomen in de Tsjechische constitutionele orde, worden de vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie gewaarborgd en wordt censuur uitdrukkelijk verboden. De mediasector wordt nog steeds blootgesteld aan risico's die betrekking hebben op de invloed van media-eigenaren op redactionele inhoud en die het gevolg zijn van het gebrek aan specifieke regels waarin de transparantie omtrent de eigendom van media wordt geregeld. De Tsjechische Omroepraad blijkt zijn taken doeltreffend uit te voeren, maar er blijkt ook sprake te zijn van een toenemende polarisatie van recente beslissingen omtrent berichtgeving in de media over bepaalde kwesties die politiek gezien erg gevoelig liggen.

Het systeem van controles en waarborgen in Tsjechië functioneert goed. Het uitvoeren van effectbeoordelingen en het raadplegen van belanghebbenden zijn bestaande praktijken voor het vaststellen van wetgeving en er worden inspanningen geleverd om de transparantie van het wetgevingsproces verder te verbeteren. Niettemin verzoeken bepaalde maatschappelijke organisaties om belanghebbenden van maatschappelijke organisaties systematischer bij het wetgevingsproces te betrekken. Hoewel het maatschappelijk middenveld dynamisch en divers is, neemt de druk op bepaalde types ngo's toe, met name op ngo's die actief zijn op het gebied van migratie. Er is wel een ombudsdienst, maar nog geen nationaal mensenrechteninstituut. Er worden initiatieven genomen, met name door de Senaat, om regelmatig debatten te organiseren over onderwerpen die verband houden met de rechtsstaat.

I. JUSTITIEEL STELSEL

Het Tsjechische rechtsstelsel bestaat uit 86 districtsrechtbanken, acht regionale rechtbanken, twee hoge rechtbanken, het Hooggerechtshof en het Administratief Hooggerechtshof¹. Het ministerie van Justitie is de centrale overheidsinstantie die verantwoordelijk is voor het bestuur van de rechtbanken. Het ministerie van Justitie staat in voor het bestuur van de hoge, regionale en de districtsrechtbanken, voor zover dat is vastgelegd in de wet², en wel rechtstreeks of via de voorzitters van deze rechtbanken. Bepaalde activiteiten van het centrale bestuur worden uitgevoerd door de voorzitters van de twee hooggerechtshoven. Al deze autoriteiten houden rekening met de adviezen van de relevante raden van justitie, die zijn opgericht bij het Hooggerechtshof, het Administratief Hooggerechtshof, de hoge rechtbanken, de regionale rechtbanken en de grotere districtsrechtbanken. De rechters worden benoemd door de president van de republiek en worden gekozen uit de kandidaten die door de voorzitters van de regionale rechtbanken zijn geselecteerd en door de minister van Justitie zijn voorgedragen. Het openbaar ministerie maakt deel uit van de uitvoerende macht. Openbare aanklagers worden voor onbepaalde tijd in hun ambt benoemd door de minister van Justitie en op voorstel van de procureur-generaal. De procureur-generaal wordt, op voorstel van de minister van Justitie, benoemd en uit zijn ambt ontslagen door de regering³. De orde van advocaten is bij wet ingesteld en onafhankelijk. Ze verzorgt het openbaar bestuur op het gebied van het juridische beroep en zorgt voor zelfregulering voor de gehele beroepsgroep. De autonomie van de orde wordt beperkt door de bevoegdheid van de minister van Justitie op de gebieden die in de wet zijn vastgelegd⁴.

Onafhankelijkheid

In het parlement wordt een hervorming van de selectieprocedure voor rechters besproken. Deze hervorming⁵ is erop gericht de transparantie en verantwoordingsplicht bij de selectie van gewone rechters en voorzitters van rechtbanken te verbeteren. De selectieprocedure voor kandidaten voor een justitieel ambt is momenteel niet vastgelegd in de wet. In de praktijk worden de kandidaten benoemd door de voorzitters van de regionale rechtbanken die een lijst bezorgen aan het ministerie van Justitie. Na verdere overweging legt de minister van Justitie een definitieve lijst met kandidaten voor aan de president van de republiek, die de rechters vervolgens formeel benoemt. De kandidaten voor het voorzitterschap van de hoge en de regionale rechtbanken worden voorgesteld door de minister van Justitie⁶. Als de president van de republiek weigert om een kandidaat te benoemen, is hij of zij verplicht dit te motiveren. De beslissingen van de president betreffende de benoeming van een rechter worden door de bestuursrechtbanken onderworpen

¹ Daarnaast treden gespecialiseerde administratieve kamers binnen de regionale rechtbanken op als bestuursrechtbanken in eerste aanleg.

² Wet nr. 6/2002 Sb. betreffende rechtbanken en rechters.

³ De methode van benoeming en ontslag van hogere aanklagers is onderdeel van een hervorming die in juni 2019 door de minister van Justitie is voorgesteld.

⁴ Bijdrage van Tsjechië aan het verslag over de rechtsstaat 2020, blz. 6, en bijdrage van de Tsjechische orde van advocaten aan het verslag over de rechtsstaat 2020, blz. 13.

⁵ Wijziging van Wet nr. 6/2002 Sb. betreffende rechtbanken en rechters. Naast de hervorming van de selectieprocedure voor rechters, is in de voorgestelde wijzigingen ook een meer gedetailleerde regelgeving met betrekking tot de nevenactiviteiten van rechters opgenomen, evenals aanpassingen betreffende juryleden.

⁶ Wet nr. 6/2002 Sb. betreffende rechtbanken en rechters, en grafieken 61, 62 en 65, EU-scorebord voor justitie 2018.

aan een rechterlijke toetsing⁷. Met de voorgestelde wijzigingen wordt gestreefd naar een transparanter en eenvormiger systeem voor de aanwerving en selectie van nieuwe rechters en voorzitters van rechtbanken op basis van precieze, objectieve en uniforme criteria⁸. Bij de hervorming wordt ook de samenstelling van de selectiecomités voor de voorzitters van de hoge, regionale en districtsrechtbanken vastgelegd. Die comités zouden uit vijf leden bestaan, waarvan twee de uitvoerende macht en drie de rechterlijke macht vertegenwoordigen, en de deelname aan de selectiecomités die verantwoordelijk zijn voor het beoordelen van de kandidaten wordt bovendien uitdrukkelijk bepaald in overeenstemming met de functie in kwestie⁹. Het is de bedoeling dat een groot deel van de leden van de comités die aanbevelingen doen voor de definitieve lijst met kandidaten voor de benoeming, wordt geselecteerd uit de rechterlijke macht, hetgeen verenigbaar is met de aanbevelingen van de Raad van Europa¹⁰.

De perceptie van de onafhankelijkheid van het gerecht bij het grote publiek en bij bedrijven is gemiddeld. De onafhankelijkheid van de rechtbanken wordt door 56 % van het grote publiek en 44 % van de bedrijven gezien als “redelijk goed of zeer goed”. De cijfers zijn de afgelopen jaren algemeen gestegen¹¹.

Momenteel ligt een ontwerphervorming van de tuchtregeling voor rechters, aanklagers en deurwaarders voor in het parlement¹². De daarin aangegeven doelstellingen zijn enerzijds dat er sterkere garanties worden geboden voor de wettigheid van procedures door een beroepssysteem in te voeren en, anderzijds, dat de efficiëntie van de procedures wordt verbeterd. In de huidige regeling is het niet mogelijk om in beroep te gaan tegen een beslissing van het tuchtgerecht, een speciale senaat van het Administratief Hoogerechtshof¹³. Bij de hervorming zou een tweeledig tuchtstelsel worden vastgesteld, waarbij de hoge rechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg en het Hoogerechtshof en

⁷ De beslissingen worden onderworpen aan een rechterlijke toetsing met betrekking tot, onder meer, het recht op gelijke toegang tot verkozen en andere openbare ambten en het recht op behandeling van een zaak zonder onnodig uitstel. Beslissingen van het Administratief Hoogerechtshof van 27 april 2006, nr. 4 Aps 4/2005 en van 21 mei 2008, nr. 4 Ans 9/2007.

⁸ Wijziging van Wet nr. 6/2002 Sb. betreffende rechtbanken en rechters. Het voorgestelde systeem voor de selectie van nieuwe rechters zal, indien de wijzigingen worden aangenomen, uit vijf fasen bestaan: 1. een stage als assistent van een rechter, 2. een gerechtelijk examen, 3. een selectieprocedure voor kandidaat-rechters, 4. een stage als kandidaat-rechter en 5. een vergelijkend examen voor het ambt van rechter. Ook kandidaten uit andere juridische beroepen (zoals advocaten, notarissen, deurwaarders of openbare aanklagers) kunnen solliciteren voor het ambt van kandidaat-rechter en/of rechter.

⁹ Bv. voor de selectie van de voorzitter van een hoge of een regionale rechtbank zijn de voorgestelde leden van het selectiecomité: de viceminister van Justitie, een deskundige van het ministerie van Justitie, de voorzitter (of zijn/haar bevoegde ondervoorzitter) van de regionale rechtbank of de hoge rechtbank waar het voorzitterschap zal worden uitgeoefend, de voorzitter (of plaatsvervangend voorzitter) van de regionale of de hoge rechtbank waar het voorzitterschap niet zal worden uitgeoefend en de voorzitter van het Hoogerechtshof of zijn/haar aangewezen ondervoorzitter.

¹⁰ Aanbeveling CM/Rec(2010)12 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa, punt 47. Wat betreft de procedure voor rechterlijke benoeming vanuit het oogpunt van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van rechters: gevoegde zaken C-585/18, C-624/18 en C-625/18, A.K., punten 124-125 en 133-134; zaak C-272/19, Land Hessen, punten 54-60.

¹¹ Grafieken 44 en 46, EU-scorebord voor justitie 2020. Het niveau van de gepercipieerde onafhankelijkheid van de rechterlijke macht wordt als volgt ingedeeld: zeer laag (minder dan 30 % van de respondenten beoordeelt de rechterlijke onafhankelijkheid als redelijk goed en zeer goed); laag (30 tot 39 %), gemiddeld (40 tot 59 %), hoog (60 tot 75 %), zeer hoog (meer dan 75 %).

¹² Wet nr. 7/2002 Sb. betreffende procedures met betrekking tot rechters, aanklagers en deurwaarders.

¹³ Het is mogelijk te vragen om heropening van een procedure indien voordien onbekende informatie aan het licht is gekomen en het is mogelijk om een grondwettelijke klacht in te dienen; maar deze mogelijkheden worden niet beschouwd als de gewone gang van zaken.

het Administratief Hooggerechtshof als hoven van beroep fungeren. Een dergelijke hervorming kan bijdragen aan het versterken van de rechterlijke onafhankelijkheid, hetgeen verenigbaar is met de aanbevelingen van de Raad van Europa¹⁴.

De minister van Justitie heeft een ontwerphervorming van het openbaar ministerie voorgesteld. Bij de hervorming¹⁵, voorgesteld in juni 2019, wordt het stelsel voor benoeming en ontslag voor het openbaar ministerie gewijzigd. Momenteel wordt de procureur-generaal op voorstel van de minister van Justitie en voor onbepaalde tijd benoemd door de regering. Tegelijk bepaalt de wet dat de procureur-generaal op voorstel van de minister en zonder opgave van redenen kan worden ontslagen door de regering¹⁶. Wat betreft andere aanklagers schrijft de wet voor welke autoriteit ze benoemt, maar niet hoe de selectieprocedure wordt geregeld of aan welke voorwaarden een kandidaat voor het ambt moet voldoen. In de door de minister van Justitie voorgestelde hervorming is bepaald dat hogere aanklagers, waaronder de procureur-generaal, alleen kunnen worden ontslagen na een beslissing die is genomen in het kader van een tuchtprocedure. Ook wordt voorgeschreven dat hooggeplaatste openbare aanklagers voor zeven jaar worden benoemd en wordt vastgelegd aan welke vereisten kandidaten voor de diensten van het openbaar ministerie moeten voldoen, evenals welke selectieprocedure moet worden gevolgd. Kandidaten moeten worden geselecteerd door een comité bestaande uit vijf leden, waarvan er drie worden benoemd door het ministerie van Justitie (een van hen moet een rechter zijn), één door de procureur-generaal en één door een hooggeplaatste openbare aanklager, die verantwoordelijk is voor het indienen van een benoemingsvoorstel voor de hooggeplaatste openbare aanklagers. In de wijziging wordt ook bepaald dat de ambtstermijn van de huidige procureur-generaal afloopt in 2023 en die van de twee hoge aanklagers in 2024. Tijdens het raadplegingsproces hebben verscheidene belanghebbenden¹⁷ hun bezorgdheid uitgesproken over het feit dat in bepaalde voorgestelde wijzigingen de uitvoerende macht sterk betrokken blijft bij de selectie van de procureur-generaal en andere hoofdaanklagers, met name via de benoeming van de leden van het comité dat verantwoordelijk is voor de selectie van kandidaten voor de diensten van het openbaar ministerie. Bovendien hebben belanghebbenden kritiek geuit op het feit dat, hoewel in de wijziging een termijn van zeven jaar wordt voorgeschreven voor hooggeplaatste aanklagers, de termijn van de huidige procureur-generaal en de twee hoge aanklagers reeds zou aflopen in respectievelijk 2023 en 2024, aangezien ze hun functie langer hebben uitgeoefend dan de

¹⁴ CDL-AD(2016)017, lijst met criteria voor de rechtsstaat, punt 78, CM/Rec(2010)12, punt 69 en CDL-AD(2010)004, punt 43. In de jurisprudentie van het Hof van Justitie (C- 216/18 PPU, LM, 25 juli 2018, punt 67) staat: “Het vereiste van onafhankelijkheid gebiedt ook dat de tuchtregels voor de personen met een rechterlijke opdracht de noodzakelijke waarborgen bieden om elk gevaar uit te sluiten dat dergelijke regels worden gebruikt als systeem om politiek toezicht op de inhoud van de rechterlijke beslissingen te houden. Regels waarbij zowel de gedragingen die tuchtrechtelijke overtredingen opleveren als de concreet daarop toepasselijke sancties worden omschreven, waarbij wordt voorzien in de tussenkomst van een onafhankelijke instantie volgens een procedure waarmee de in de artikelen 47 en 48 van het Handvest neergelegde rechten, waaronder de rechten van de verdediging, volledig worden gewaarborgd en waarbij wordt voorzien in de mogelijkheid om in rechte op te komen tegen de beslissingen van de tuchtinstanties, vormen in dat verband een geheel van essentiële waarborgen voor het behoud van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht.”

¹⁵ Stukken gepubliceerd in de elektronische bibliotheek van het wetgevingsproces, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>

¹⁶ Wet nr. 283/1993 Sb. betreffende het openbaar ministerie.

¹⁷ Waaronder de procureur-generaal, de Unie van openbare aanklagers en de Raad voor de coördinatie van de corruptiebestrijding.

in de hervorming bedoelde termijn¹⁸. De ontwerphervorming moet nog worden goedgekeurd door de regering en het wetgevingsproces in het parlement moet nog van start gaan.

Kwaliteit

De door de regering voorgestelde wijziging van de gerechtskostenwet worden momenteel besproken in het parlement¹⁹. In de in februari 2020 voorgelegde ontwerpwijzigingen van de gerechtskostenwet is voor bepaalde gerechtskosten een aanzienlijke stijging opgenomen om ze in overeenstemming te brengen met de hogere levensstandaard sinds de laatste wijziging in 2011²⁰. Tegelijk wordt in het voorstel een verhoging van het bedrag voor bepaalde gerechtskosten voorzien met het oog op het bevorderen van een verstandiger gebruik van de procesvoering²¹ en het gebruik van alternatieve geschillenbeslechting, zoals minnelijke schikkingen door bemiddeling²². Momenteel zijn de gerechtskosten relatief laag voor burgerlijke en consumentenzaken, maar relatief hoog voor handelszaken²³. Tijdens het raadplegingsproces en het publieke debat hebben verscheidene belanghebbenden²⁴ hun bezorgdheid uitgesproken met betrekking tot het effect van de hervorming op de toegang tot de rechter, met name voor de meest kwetsbare burgers²⁵. Om deze bezorgdheid weg te nemen, wordt in het voorstel een vrijstelling van gerechtskosten niet langer uitzonderlijk geacht. Een deelnemer aan een gerechtelijke procedure, die bewijst dat zijn of haar financiële situatie precair is, kan worden vrijgesteld van de betaling van gerechtskosten.

¹⁸ Zie vorige voetnoot. De procureur-generaal heeft in een persbericht verklaard dat in het licht van het voorgeschreven einde van de ambtstermijn, het werkelijke doel van de wet erin bestaat hem en de twee hoge aanklagers te vervangen.

¹⁹ Wetsontwerp tot wijziging van Wet nr. 549/1991 Sb. betreffende gerechtskosten.

²⁰ Zo zouden bijvoorbeeld de kosten voor een voorstel om een civiele procedure in te leiden voor een schuldvordering van max. 20 000 CZK (ongeveer 750 EUR) worden verdubbeld van 1 000 CZK (ongeveer 37 EUR) naar 2 000 CZK (ongeveer 75 EUR), de kosten voor een voorstel tot uitgifte van een elektronisch betalingsorder, voor een geldelijke prestatie tot 10 000 CZK (ongeveer 375 EUR), zouden worden samengevoegd met de categorie tot 20 000 CZK (ongeveer 750 EUR), en de kosten zouden stijgen van 400 CZK (ongeveer 15 EUR) naar 1 500 CZK (ongeveer 56 EUR), en de kosten voor een voorstel om een procedure inzake bestuurlijke rechtspraak in te leiden tegen de beslissing van het administratieve orgaan, zouden stijgen van 3 000 CZK (ongeveer 113 EUR) naar 6 000 CZK (ongeveer 225 EUR).

²¹ Het aantal binnenkomende litigieuze burgerlijke en handelszaken lag in de periode 2012-2018 licht boven het EU-gemiddelde. Grafiek 3, EU-scorebord voor justitie 2020.

²² In dat geval zouden de gerechtskosten worden terugbetaald of verlaagd.

²³ Grafieken 24 en 25, EU-scorebord voor justitie 2020. Respectievelijk gebaseerd op een scenario met een specifieke consumentenzaak en een specifieke handelszaak.

²⁴ Bijvoorbeeld het Administratief Hooggerechtshof, de regeringscommissaris voor de mensenrechten, het ministerie van Arbeid en Sociale Zaken of de ombudsdienst.

²⁵ Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) is tot de bevinding gekomen dat de gerechtskosten de toegang tot de rechter in bepaalde omstandigheden kunnen belemmeren. Zie EHRM, Kreuz/Polen, punten 60-67; EHRM Podbielski en PPU Polpure/Polen, punten 65-66; EHRM, Weissman et al/Roemenië, punt 42; EHRM, Georgel en Georgeta Stoicescu/ Roemenië, punten 69-70; EHRM, Stankov/Bulgarije, punt 59. Zie ook het arrest van het Hof van Justitie in zaak C-279/09, DEB, punt 61, en C-61/14, Orizzonte Salute, punten 46-47.

De orde van advocaten heeft een systeem voor uitgebreidere rechtsbijstand ingevoerd. De orde van advocaten gebruikt een in 2018 ingevoerd systeem voor uitgebreidere, kosteloze rechtsbijstand²⁶, waarbij een advocaat tegen een zeer gering honorarium of kosteloos juridisch advies verstrekt²⁷. Dit stelsel wordt medegefinancierd door de staat.

Er is ruimte voor verbetering op het gebied van de digitalisering van het rechtsstelsel. Hoewel het mogelijk is om een klacht digitaal²⁸ in te dienen, kunnen de gerechtelijke dossiers nog niet online worden geraadpleegd en kunnen de beslissingen slechts gedeeltelijk online worden geraadpleegd²⁹. Door de COVID-19-pandemie kwam de behoefte aan de invoering van digitale gerechtelijke dossiers sterk naar voren. Hoewel het ministerie van Justitie al is gestart met de invoering van elektronische dossiers, verkeert het project nog in een pril stadium³⁰. Tot dusver kan het elektronisch dossier enkel worden gebruikt in procedures met betrekking tot betalingsorders³¹.

In 2019 werd een hervorming van de insolventieprocedures goedgekeurd. Met de wijziging werd het aantal gevallen waarin een rechtbank een schuldenaar schuldenvrij verklaart, uitgebreid. De wijziging vond zijn oorsprong in het grote aantal mensen in de zogenoemde “schuldenval” en de negatieve gevolgen van deze situatie voor de maatschappij en voor het individu³². Volgens de recentste statistieken (februari 2020) zijn bijna 800 000 personen, wat neerkomt op ongeveer 8 % van de bevolking, schuldenaar in een door een deurwaarder verrichte executieprocedure³³, waaronder talloze gevallen waarin dit niet in verhouding staat tot de oorspronkelijke vordering. Volgens gegevens uit 2019 was 90 % van de schuldenaren niet in staat hun schulden terug te betalen en worden zij mogelijk geconfronteerd met problemen om in hun levensonderhoud te voorzien³⁴. Dergelijke situaties kunnen negatieve gevolgen hebben voor verscheidene grondrechten³⁵. Met de hervorming krijgen meer schuldenaren de kans om via insolventieprocedures schuldenvrij te worden verklaard. Of het doel van de wijziging zal worden bereikt, moet nog worden afgewacht.

Efficiëntie

Het rechtsstelsel ondervindt geen bijzondere problemen op het gebied van efficiëntie in burgerlijke en handelszaken, maar de procedures in administratieve zaken zijn wel nog steeds tijdrovend. De geschatte duur van gerechtelijke procedures in burgerlijke en handelszaken is gemiddeld of korter dan het gemiddelde, en uit het afhandelingspercentage blijkt dat de rechtbanken in staat zijn om binnenkomende zaken te verwerken³⁶. In

²⁶ Als onderdeel van Wet nr. 258/2017 Sb. tot wijziging van de wet betreffende het juridische beroep.

²⁷ De duur van dit kosteloze juridisch advies varieert van 30 tot maximaal 120 minuten per jaar. Het bedrag voor de verwerking van de aanvraag is vastgesteld op 100 CZK (ongeveer 4 EUR), maar er zijn uitzonderingen waarvoor de kosten volledig worden kwijtgescholden.

²⁸ Grafiek 27, EU-scorebord voor justitie 2020.

²⁹ Grafiek 28, EU-scorebord voor justitie 2020.

³⁰ Een lopende aanbesteding voor de ontwikkelaar.

³¹ Daarnaast loopt er sinds 2019 een project om het bureau van de procureur-generaal te moderniseren en te digitaliseren door een analyse te maken van de werkstromen van het openbaar ministerie, met bijzondere aandacht voor de mogelijke digitalisering van procedures. Dit project ontvangt steun uit het steunprogramma voor structurele hervormingen van de Europese Commissie.

³² Toelichting bij Wet nr. 31/2019.

³³ Website van de vereniging van gerechtsdeurwaarders in Tsjechië, statistisch overzicht.
<https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

³⁴ Verslag over de effectbeoordeling van de regelgeving met betrekking tot Wet nr. 31/2019.

³⁵ Besluit nr. I. ÚS 3271/13 van het Tsjechisch Grondwettelijk Hof.

³⁶ Grafieken 5-7 en grafieken 10-11, EU-scorebord voor justitie 2020.

administratieve zaken behaalt Tsjechië gemiddelde resultaten. Zo duurde het in 2018 412 dagen voordat in eerste aanleg een beslissing werd genomen in een administratieve zaak³⁷. Het afhandelingspercentage is een van de lagere percentages in de EU³⁸, hetgeen wijst op enkele uitdagingen op dit gebied. Een van de redenen hiervoor kan het relatieve gebrek aan personeel zijn, aangezien slechts ongeveer 4 % van alle rechters administratieve zaken behandelt³⁹. Uit gegevens die door het ministerie van Justitie zijn gepubliceerd⁴⁰, blijkt dat er in 2019 aanzienlijke regionale verschillen bestonden op het gebied van de efficiëntie in de rechtbanken⁴¹. Die verschillen zijn, ondanks een positieve evolutie naar het verkleinen van de kloof, nog steeds aanwezig. Het ministerie van Justitie overweegt momenteel een mogelijke wijziging van het wetboek van bestuurlijke rechtspraak, onder meer om de procedure in de administratieve rechtbanken te versnellen en bij te dragen tot de efficiëntie ervan⁴².

II. CORRUPTIEBESTRIJDING

Het juridische en institutionele kader ter bestrijding van corruptie is in grote lijnen aanwezig. De bevoegdheid om corruptie te bestrijden, is verdeeld over verscheidene autoriteiten. Het departement belangenconflicten en corruptiebestrijding van het ministerie van Justitie is verantwoordelijk voor het programma voor corruptiebestrijding. De in 2014 opgerichte raad voor corruptiebestrijding treedt op als adviesorgaan voor de regering. Het nationale agentschap voor georganiseerde criminaliteit werkt samen met het openbaar ministerie in het onderzoek naar corruptiegerelateerde misdaden. De dienst voor financiële analyse werd in 2017 opgericht als onafhankelijke overheidsdienst en treedt op als financiële inlichtingeneenheid. De Hoge Rekenkamer evalueert de wijze waarop de staat de overheidsinkomsten en -uitgaven beheert, en haar bevindingen kunnen bijdragen tot de aanwijzing van corruptierisico's. De afgelopen jaren werd een aantal hervormingen op het gebied van transparantie en verantwoordingsplicht ingezet. Enkele belangrijke wetgevingsmaatregelen zijn nog steeds niet goedgekeurd, met name wat betreft lobbywerk en de bescherming van klokkenluiders, evenals het wetsvoorstel voor de uitbreiding van het mandaat van de Hoge Rekenkamer.

In de recentste corruptieperceptie-index 2019 van Transparency International behaalde Tsjechië een score van 56/100 en stond daarmee binnen de Europese Unie op de 13e en wereldwijd op de 44e plaats⁴³. Van de respondenten die deelnamen aan de speciale Eurobarometer-enquête van 2020 betreffende corruptie was 87 % van mening dat corruptie in hun land vaak voorkomt (EU-gemiddelde: 71 %) en 22 % van de burgers zegt zelf het slachtoffer te zijn van corruptie in het dagelijks leven (EU-gemiddelde: 26 %)⁴⁴. Bovendien meent 76 % van de bedrijven dat corruptie vaak voorkomt (EU-gemiddelde 63 %) en 32 % van de bedrijven vindt dat corruptie een probleem is wanneer zij zakendoen in Tsjechië (EU-gemiddelde: 37%)⁴⁵. 29 % van de mensen vindt dat er voldoende succesvolle vervolgingen

³⁷ Grafiek 8, EU-scorebord voor justitie 2020.

³⁸ 88 % in 2018, grafiek 12, EU-scorebord voor justitie 2020.

³⁹ Informatie ontvangen in het kader van het bezoek aan het land en gestaafd met gegevens van het Tsjechische rechtsstelsel in 2019: Statistisch jaarverslag, gepubliceerd door het ministerie van Justitie, en CEPEJ (2020), Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States.

⁴⁰ Tsjechisch rechtsstelsel in 2019: Statistisch jaarverslag, Ministerie van Justitie 2020.

⁴¹ De gemiddelde duur van burgerlijke procedures is in de traagste rechtbanken bijvoorbeeld vrijwel het dubbele van de duur in de snelste rechtbank. Tsjechisch rechtsstelsel in 2019: Statistisch jaarverslag, Ministerie van Justitie 2020, gepubliceerd op 30 juni 2020.

⁴² Informatie verstrekt door de Tsjechische autoriteiten.

⁴³ Transparency International (2020), Corruption Perceptions Index 2019.

⁴⁴ Speciale Eurobarometer 502 (2020).

⁴⁵ Speciale Eurobarometer 482 (2019).

zijn om mensen ervan te weerhouden zich met corrupte praktijken in te laten (EU-gemiddelde: 36 %) terwijl 21 % van de bedrijven meent dat mensen en bedrijven die worden betrapt op omkoping van een hooggeplaatste ambtenaar daarvoor een gepaste straf krijgen (EU-gemiddelde: 31 %).

Tsjechië heeft een goed functionerend strategisch kader voor corruptiebestrijding. Sinds 1999 heeft de regering opeenvolgende strategieën voor corruptiebestrijding goedgekeurd. De huidige strategie heeft betrekking op de periode 2018-2022⁴⁶ en beoogt de voorbereiding van drie eenjarige actieplannen waarvan de uitvoering wordt gemonitord door de raad voor corruptiebestrijding van de regering. De raad wordt ondersteund door het departement belangenconflicten en corruptiebestrijding van het ministerie van Justitie, dat de strategische documenten voor corruptiebestrijding opmaakt en belast is met het programma voor corruptiebestrijding. In februari 2020 heeft de regering het nieuwe actieplan voor corruptiebestrijding goedgekeurd⁴⁷. Dit plan is gericht op vier belangrijke prioriteitsgebieden: (i) een doeltreffende en onafhankelijke regering; (ii) transparantie en vrije toegang tot informatie; (iii) efficiënt beheer van staats eigendom en (iv) ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld. In april 2020 stelde de regering vast dat de meeste acties uit het actieplan van 2019 waren afgerond⁴⁸.

Het rechtskader voor corruptiebestrijding is grotendeels aanwezig, maar er is nog steeds sprake van enkele uitdagingen. In het Tsjechische wetboek van strafrecht zijn het aanvaarden van steekpenning, omkoping, ongeoorloofde beïnvloeding en het regelen van een voordeel bij het geven van een overheidsopdracht, een openbare aanbesteding en een openbare veiling strafbaar gesteld⁴⁹. De bepalingen inzake omkoping hebben niet op alle categorieën van ambtenaren betrekking, aangezien ze beperkt zijn tot personen die beslissen of mee beslissen over de aangelegenheid in het openbaar belang⁵⁰. Buitenlandse omkoping wordt niet specifiek strafbaar gesteld in het wetboek van strafrecht⁵¹. Een adviesorgaan van de regering, opgericht in 2014, coördineert en evalueert de activiteiten op het gebied van corruptiebestrijding.

De afgelopen drie jaar schommelde het aantal personen dat is onderzocht, vervolgd en veroordeeld voor corruptiemisdrijven. In 2017 openden de Tsjechische wetshandhavingsautoriteiten 115 onderzoeken naar corruptiemisdrijven, ten opzichte van 319 in 2018 en 152 in 2019. In 2017 werden 148 personen verdacht van of vervolgd voor corruptiemisdrijven⁵², ten opzichte van 268 in 2018 en 190 in 2019⁵³. De afgelopen jaren werden in Tsjechië verscheidene corruptiezaken op hoog niveau onderzocht, waarbij de vermeende daders werden beschuldigd en in sommige gevallen, veroordeeld door de rechter. Niettemin meent 62 % van de Tsjechische respondenten op de Eurobarometer-enquête betreffende corruptie van 2020⁵⁴ dat het aantal geslaagde vervolgingen ontoereikend is om

⁴⁶ Concept van de regering betreffende corruptiebestrijding van 2018 tot 2022.

⁴⁷ Actieplan voor corruptiebestrijding 2020.

⁴⁸ Evaluatie van de uitvoering van de maatregelen die zijn uiteengezet in het actieplan voor corruptiebestrijding 2019.

⁴⁹ Hoofdstuk X, Afdeling 3, Speciale sectie “Corruptie” van Wet nr. 40/2009 Sb., Wetboek van Strafrecht.

⁵⁰ GRECO Third Evaluation Round – Second Compliance Report on the Czech Republic.

⁵¹ Tenuitvoerlegging van het OESO-corruptieverdrag: in het recentste Fase 4-vervolgverslag voor Tsjechië inzake de tenuitvoerlegging van het OESO-corruptieverdrag wordt opgemerkt dat verscheidene aanbevelingen slechts gedeeltelijk of helemaal niet zijn behandeld.

⁵² Artikelen 160 en 179b (3) van het wetboek van strafvordering.

⁵³ Informatie verzameld tijdens het bezoek aan Tsjechië, 3-5 juni 2020.

⁵⁴ Speciale Eurobarometer 502 (2020), Corruption.

mensen te weerhouden van corruptiepraktijken (EU-gemiddelde: 34 %) en 64 % vindt dat corruptiezaken op hoog niveau onvoldoende worden vervolgd (EU-gemiddelde: 66 %). Bovendien meent 54 % van de bedrijven die reageerden op de Eurobarometer-enquête van 2019 over de houding van het bedrijfsleven ten opzichte van corruptie in de EU⁵⁵ dat het onwaarschijnlijk is dat corrupte mensen een zware boete of een gevangenisstraf opgelegd krijgen van een rechtbank (EU-gemiddelde: 39%).

Zowel op nationaal als Europees niveau lopen er onderzoeken en controles met betrekking tot mogelijke belangenconflicten en het gebruik van EU-middelen. De afgelopen jaren is er bezorgdheid gerezen over het beheer van EU-middelen in Tsjechië⁵⁶. Na een door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) gevoerd onderzoek tussen 2016 en 2017, waarbij enkele ernstige onregelmatigheden met betrekking tot het gebruik van EU-middelen werden ontdekt, wordt momenteel op nationaal niveau een strafrechtelijk onderzoek in een geruchtmakende zaak gevoerd, en de Commissie is verdere controles gestart om mogelijke belangenconflicten in verband met het gebruik van EU-middelen te onderzoeken.

De wet betreffende belangenconflicten bevat regels in verband met belangenconflicten en de openbaarmaking van vermogensbestanddelen⁵⁷. Deze wet geldt voor kabinetsleden, parlementsleden, regionale gouverneurs en plaatsvervangers, hoge ambtenaren, burgemeesters en gemeenteraadsleden, evenals leden van statutaire, beheers-, toezichthoudende of controleorganen. In de wet is een centraal register van kennisgevingen vastgesteld, dat wordt beheerd door het ministerie van Justitie. Personen die onder de wet vallen, moeten hun verklaringen betreffende persoonlijke belangen, activa, activiteiten, inkomsten, geschenken en passiva indienen. De Greco heeft benadrukt dat mogelijk doeltreffendere sancties nodig zijn wat betreft de verklaringseisen⁵⁸. Ook werd benadrukt dat Tsjechië moet overwegen om de draagwijdte van de verklaringen te verruimen zodat ook informatie over echtgenoten en afhankelijke gezinsleden van de parlementsleden wordt opgenomen⁵⁹. Het aanvaarden van geschenken en andere voordelen door parlementsleden wordt niet geregeld in deze wet⁶⁰. Het ontbreken van duidelijke regels voor parlementsleden in verband met, bijvoorbeeld, het aanvaarden van geschenken en andere voordelen, de aangifte van activiteiten en onverenigbaarheden, en de contacten met lobbyisten werd onderstreept in het recentste verslag van het Europees semester⁶¹.

Verscheidene initiatieven zijn erop gericht de regels betreffende corruptiebestrijding en integriteit voor het openbaar bestuur te versterken. Er is een intern kader voor corruptiebestrijding⁶² voorhanden, waarin een regelmatige evaluatie van corruptierisico's en interne risicobeheersing in de ministeries, andere centrale autoriteiten en ondergeschikte organen en agentschappen is uiteengezet. Elke autoriteit is verplicht om een kader tot stand te brengen met daarin een gedragscode, opleidingen inzake integriteit, interne procedures voor

⁵⁵ Flash Eurobarometer 482 (2019), Businesses' attitudes towards corruption in the EU.

⁵⁶ In juni 2020 heeft het Europees Parlement een resolutie (2019/2987(RSP)) aangenomen over de situatie in Tsjechië en zijn bezorgdheid geuit in verband met het probleem van belangenconflicten en het gebruik en de verdeling van overheids- en EU-middelen.

⁵⁷ Wet nr. 159/2006 Sb.

⁵⁸ Indien geen verklaring wordt ingediend of niet alle vermogensbestanddelen worden aangegeven, kan een boete van 1 000 CZK (40 EUR) tot 50 000 CZK (1 850 EUR) worden opgelegd.

⁵⁹ GRECO Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report Czech Republic.

⁶⁰ GRECO Fourth Evaluation Round – Interim Compliance Report Czech Republic.

⁶¹ Europese Commissie, Landverslag Tsjechië 2020, SWD(2020) 502 final, blz. 43.

⁶² Vastgesteld bij regeringsbesluit van 2 oktober 2013, nr. 752.

klokkenluiders en procedures voor gevallen van vermoedelijke corruptie. De tenuitvoerlegging van het kader moet ten minste elke twee jaar worden geëvalueerd. Er is een gedragscode voor ambtenaren en werknemers in openbare diensten opgesteld, die bindend is voor personen die voor de centrale overheid werken. Niettemin is 80 % van de respondenten op de Eurobarometer-enquête betreffende corruptie van 2020⁶³ van mening dat er corruptie bestaat in de lokale of regionale openbare instellingen (EU-gemiddelde: 68%).

Er is een debat aan de gang over een wetsvoorstel waarin de bevoegdheden van de Hoge Rekenkamer worden uitgebreid. De uitbreiding van het mandaat van de Hoge Rekenkamer is een van de prioriteiten in de nieuwe beleidsverklaring van de regering⁶⁴. Het wetsvoorstel⁶⁵ is erop gericht het mandaat van de Hoge Rekenkamer uit te breiden zodat de regelmatigheid en de nuttige besteding van de overheidsmiddelen op lokaal en regionaal niveau kunnen worden gecontroleerd. Onder de wet zouden ook staatsbedrijven vallen evenals bedrijven waarvan de staat en/of gemeenten meerderheidsaandeelhouder zijn⁶⁶. Deze maatregelen zouden naar verwachting positieve gevolgen hebben voor de verantwoording en de transparantie van de overheidsuitgaven.

Er is een voorstel ingediend voor de regulering van lobbywerk. Het wetsvoorstel inzake lobbywerk⁶⁷ moet nog worden goedgekeurd. Hiermee wordt een openbaar register van beide partijen bij het lobbyproces aangelegd. Lobbyisten en overheidsfunctionarissen moeten elk kwartaal een verslag indienen met informatie over hun respectieve contacten met elkaar. Daarnaast wordt in het wetsvoorstel ook een “voetafdruk voor lobbywerk” vastgesteld, die verplicht bij alle wetsontwerpen moet worden gevoegd. Deze bevat informatie over beide partijen bij het lobbyproces en de specifieke wijze waarop lobbywerk werd verricht voor de wetgeving in kwestie. Op die manier zou de transparantie in het wetgevingsproces moeten worden verhoogd. Het wetsvoorstel bevat ook regels omtrent de aangifte van geschenken.

Een aantal maatregelen biedt bescherming voor klokkenluiders en moedigt de melding van corruptie aan. In Verordening nr. 145/2015 Sb. van de regering is een kader voor interne melding vastgesteld voor ambtenaren, momenteel de enige werknemers die de bescherming voor klokkenluiders genieten. Er zijn ook mechanismen ontwikkeld waarbij politieagenten en ambtenaren een melding van vermoeden van corruptie kunnen doen. Het ministerie van Justitie stelt momenteel een wetsvoorstel op over de bescherming van klokkenluiders met het oog op de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2019/1937 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden⁶⁸. Volgens enquêtegegevens weet 55 % van de Tsjechische respondenten op de Eurobarometer-enquête betreffende corruptie van 2020⁶⁹ niet waar zij een geval van corruptie moeten melden wanneer ze daarmee te maken zouden krijgen of er getuige van zouden zijn (EU-gemiddelde: 54%).

⁶³ Speciale Eurobarometer 502 (2020).

⁶⁴ Beleidsverklaring van de regering.

⁶⁵ Het wetsvoorstel is in derde lezing in de Kamer van Afgevaardigden, hangende de vaststelling van een aanverwante grondwetswijziging door de Senaat.

⁶⁶ Wijziging van de wet inzake de Hoge Rekenkamer, (2018).

⁶⁷ Het wetsvoorstel inzake lobbyactiviteiten bestaat uit twee afzonderlijke ontwerpen die met elkaar samenhangen: een wetsvoorstel inzake lobbywerk (Parlementaire publicatie 565) en een wetsvoorstel dat enkele wetten wijzigt in verband met de goedkeuring van de wet inzake lobbywerk (Parlementaire publicatie 566).

⁶⁸ Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, PB L 305 van 26.11.2019, blz. 17.

⁶⁹ Speciale Eurobarometer 502 (2020).

Het register van contracten werd ingevoerd in juli 2016⁷⁰ en biedt een online overzicht van overheidscontracten van meer dan 50 000 CZK (ongeveer 2 000 EUR). Het register bevat contracten waarbij een van de geselecteerde publiekrechtelijke organen partij is, bijvoorbeeld de staat, lokale/regionale overheden, staatsbedrijven, staatsfondsen, openbare universiteiten of rechtspersonen waarin de staat of een lokale/regionale overheid (alleen of samen met andere lokale/regionale overheden) een meerderheidsbelang heeft via een andere rechtspersoon. Bepaalde soorten contracten zijn vrijgesteld van verplichte publicatie in het register⁷¹. Het register kan worden beschouwd als een voorbeeld van een goede praktijk met een positief, preventief effect op het gebied van corruptie.

De wet inzake benoemingen bij staatsbedrijven is in december 2019 goedgekeurd door het parlement en is in januari 2020 in werking getreden⁷². In de wet zijn nieuwe regels vastgesteld voor de selectie van leden van statutaire en bestuursorganen van staatsbedrijven en van bedrijven die slechts ten dele staatseigendom zijn. De wet heeft tot doel politieke benoemingen te voorkomen en de transparantie van het selectieproces verder te vergroten doordat de kandidaten een selectieprocedure moeten doorlopen die door een staatscommissie wordt geleid.

In 2019 heeft de regering een risicoanalyse inzake corruptie uitgevoerd voor de zorgsector. Uit de analyse bleek dat de sector op het gebied van corruptie een zeer hoog risico loopt. Er werd op gewezen dat het risico op corruptie overal in de zorgsector aanwezig is, van corruptie vanwege patiënten en zorgverleners tot corruptie op het niveau van de centrale overheid⁷³. Na deze analyse wil het ministerie van Volksgezondheid specifieke beperkende maatregelen invoeren en zal het naar verwachting ook een wetgevingsvoorstel indienen om de werking van publieke zorgverzekeraars te optimaliseren.

III. MEDIAPLURIFORMITEIT

In het Handvest van de grondrechten en de fundamentele vrijheden, opgenomen in de Tsjechisch constitutionele orde, worden de vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie gewaarborgd en wordt censuur uitdrukkelijk verboden⁷⁴. In de wet betreffende radio- en televisieomroepen worden de bevoegdheden van de Tsjechische regulerende instantie voor de media⁷⁵ duidelijk bepaald, terwijl in de wet inzake vrije toegang tot informatie⁷⁶ de toegang tot informatie waarover overheidsinstanties beschikken, wordt gewaarborgd.

De regering denkt na over een hervorming om de onafhankelijkheid van de regulerende instantie voor de media verder te versterken. In de wet betreffende radio- en televisieomroepen wordt de rol van de Tsjechische regulerende instantie voor de media toegewezen aan de Raad voor Radio- en Televisieomroepen (de Raad)⁷⁷, die bevoegd is voor

⁷⁰ Een clause die bepaalt dat een contract uitsluitend geldig is als het in het register van contracten is opgenomen, trad op 1 juli 2017 in werking.

⁷¹ Website van het ministerie van Binnenlandse Zaken betreffende het register voor contracten, <https://www.mvcr.cz/clanek/registr-smeul.aspot?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

⁷² Wet betreffende de selectie van personen voor de bestuurs- en toezichhoudende organen van rechtspersonen waarin de staat een participatie heeft (wet inzake benoemingen).

⁷³ Overheidsportaal voor corruptiebestrijding, www.korupce.cz

⁷⁴ Tussen 2019 en 2020 behield Tsjechië in de wereldpersvrijheidsindex van Verslaggevers zonder grenzen stabiel wereldwijd de 40e plaats. Verslaggevers zonder Grenzen, Tsjechië.

⁷⁵ Wet nr. 231/2001 Sb. als gewijzigd.

⁷⁶ Wet nr. 106/1999 Sb.

⁷⁷ Wet nr. 231/2001 Sb. als gewijzigd.

het toezicht op de radio- en televisieomroepactiviteiten en de audiovisuele mediadiensten op aanvraag. Andere mediakanalen (gedrukt, online) vallen onder een algemeen stelsel dat voortkomt uit het strafrecht, regels voor reclame, het kader voor de bescherming van de consument en zelfregulering⁷⁸. In de wet wordt de Raad gedefinieerd als een onafhankelijk administratief orgaan, bestaande uit 13 leden, en zijn de taken en de verplichtingen ervan vastgesteld. Daarnaast zijn ook de ontvankelijkheidscriteria, de uitsluitingscriteria en de benoemingsprocedures voor de leden en het hoofd van de Raad uiteengezet. De beslissingen van de Raad zijn aan rechterlijke toetsing onderworpen. Indien de Raad de in de wet vastgelegde verplichtingen herhaaldelijk en ernstig schendt of als het verplichte jaarverslag herhaaldelijk wordt afgekeurd omwille van ernstige fouten, kan de Kamer van Afgevaardigden de premier voorstellen alle leden van de Raad te ontslaan. De autoriteiten hebben aangekondigd dat er een voorstel is ingediend om deze bevoegdheid van de Kamer van Afgevaardigden te beperken, zodat in dergelijke gevallen alleen individuele leden kunnen worden verwijderd. Met deze hervorming wordt beoogd de onafhankelijkheid van de Raad in zijn geheel te versterken, in overeenstemming met de doelstellingen van de herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten⁷⁹.

De bevoegdheden van de Raad zijn duidelijk omschreven in de wet en worden in de praktijk doeltreffend toegepast. Zoals wordt vermeld in de monitor voor de pluriformiteit van de media (MDM) 2020⁸⁰, gaat de werking van de regulerende instantie voor de media over het algemeen met een laag risico gepaard, maar blijkt er wel sprake te zijn van een toenemende polarisatie van recente beslissingen omtrent berichtgeving in de media over bepaalde kwesties die politiek gezien erg gevoelig liggen⁸¹.

Tsjechië heeft geen specifieke regels waarmee de transparantie van de eigendom van de media wordt gereguleerd. De bovengenoemde wet betreffende radio- en televisieomroepen heeft eveneens tot doel de fusies tussen de omroepen te regelen en legt beperkingen op aan de accumulatie van licenties of persoonlijke banden tussen de verschillende omroepen. De wet betreffende belangenconflicten⁸² verbiedt overheidsfunctionarissen actief te zijn als radio- of televisieomroep of uitgever van gedrukte media, of zeggenschap uit te oefenen over een omroep of uitgever. Volgens de wet moeten bepaalde feiten in de relevante openbare registers worden ingeschreven, in overeenstemming met de algemene voorschriften die de registratie van bedrijven regelen. Mediabedrijven zijn evenwel niet verplicht om hun eigendomsstructuur, eventuele wijzigingen daarvan of informatie met betrekking tot de uiteindelijke begunstigde van het bedrijf te onthullen⁸³. In deze context moet worden opgemerkt dat de MPM 2020 wijst op een hoog risico in verband met de transparantie van de

⁷⁸ Waaronder de Tsjechische Raad voor het reclamewezen.

⁷⁹ Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie.

⁸⁰ Monitor voor de pluriformiteit van de media 2020.

⁸¹ De Tsjechische autoriteiten hebben een wetsontwerp tot omzetting van de herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten opgesteld, dat eind 2020 of begin 2021 zal worden goedgekeurd.

⁸² Wet nr. 159/2006 Sb. als gewijzigd.

⁸³ De herziene richtlijn audiovisuele mediadiensten moedigt de lidstaten aan wetgevingsmaatregelen te nemen die aanbieders van mediadiensten die onder hun bevoegdheid vallen ertoe verplicht informatie over hun eigendomsstructuur, met inbegrip van de uiteindelijke begunstigten, toegankelijk te maken. Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie.

media-eigendom, niet het minst gezien de algemene hoge risico's die gepaard gaan met gevaren voor de pluriformiteit van de markt, wat betreft de commerciële invloed en de invloed van eigenaars op de redactionele inhoud en de concentratie van nieuwsmedia⁸⁴. Ondanks de goedkeuring van wijzigingen van de wet betreffende belangenconflicten in 2017, waarin uitdrukkelijk wordt verboden dat politici belangen hebben in de media, blijven de risico's voor de politieke onafhankelijkheid van de media hoog, aangezien er nog steeds politieke invloed kan worden uitgeoefend via informele netwerken en machtsallianties tussen eigenaren en politieke actoren⁸⁵. De voor dit verslag door de Commissie geraadpleegde maatschappelijke organisaties en journalistenverenigingen hebben bevestigd dat deze dynamiek het belangrijkste risico voor de mediapluriformiteit vormt in het land⁸⁶.

Tsjechië beschikt niet over specifieke regels met betrekking tot de toewijzing van staatsreclame, naast de algemene vereisten voor reclame die zijn uiteengezet in de wet betreffende overheidsopdrachten⁸⁷, met name dat elk contract voor staatsreclame met een waarde van meer dan 50 000 CZK (ongeveer 2 000 EUR) moet worden gepubliceerd en beschikbaar moet worden gesteld in het openbaar register. De MPM 2020 wijst ook op een aantal risico's die voortkomen uit het gebrek aan regelgeving waarin transparantie wordt gewaarborgd met betrekking tot online reclame van politieke aard⁸⁸.

De toegang tot informatie wordt gewaarborgd door de wet, maar in de praktijk kan er sprake zijn van belemmeringen. De wet inzake vrije toegang tot informatie⁸⁹ waarborgt de toegang tot informatie waarover overheidsinstanties beschikken. Momenteel wordt een ontwerpwijziging voorbereid⁹⁰, waarin een mechanisme zou worden ingevoerd dat, in overeenstemming met de Tsjechische jurisprudentie, openlijk obstructieve verzoeken om informatie tegengaat. Dankzij de wijziging zou de overheidsinstantie kunnen eisen dat een voorschot wordt betaald om de kosten met betrekking tot het opvragen van uitgebreide informatie te dekken. Dit zou een belemmering kunnen vormen voor de toegang tot de uitvoerige informatie waarover overheidsinstanties beschikken. Bovendien is tijdens het bezoek aan het land bezorgdheid geuit over meldingen van overheidsinstanties die de toegang tot informatie weigeren en de klachten voor de rechtbank betwisten⁹¹.

Journalisten lopen weliswaar geen risico op lichamelijk letsel, maar krijgen wel te maken met verbale beledigingen en bedreigingen in het politieke debat. Op het platform van de Raad van Europa ter bevordering van de bescherming van de journalistiek en de veiligheid van journalisten⁹² werden in Tsjechië in 2019 en 2020 geen waarschuwingen geregistreerd. De MPM 2020 is eveneens van mening dat het beroep van journalist en de normen en de bescherming van journalisten op een laag risico wijzen. Wel wordt opgemerkt dat verbale beledigingen, het belasteren en bedreigen van journalisten deel zijn geworden van

⁸⁴ Monitor voor de pluriformiteit van de media 2020.

⁸⁵ Monitor voor de pluriformiteit van de media 2020.

⁸⁶ Informatie ontvangen in het kader van het bezoek aan het land en van het raadplegingsproces voor de voorbereiding van het verslag, bv. de bijdrage van Transparency International Tsjechië voor het verslag over de rechtsstaat 2020.

⁸⁷ Wet nr. 134/2016 Sb.

⁸⁸ Monitor voor de pluriformiteit van de media 2020.

⁸⁹ Wet nr. 106/1999 Sb.

⁹⁰ De wijziging ligt voor in de Kamer van Afgevaardigden van het Tsjechische Parlement, Kamer van Afgevaardigden, editie 633, waar een eerste lezing nog moet worden besproken.

⁹¹ Informatie ontvangen in het kader van het bezoek aan het land en ook naar voren gekomen in de monitor voor de pluriformiteit van de media voor 2020.

⁹² Raad van Europa. Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists.

het politieke debat bij zowel populistische als rechtse partijen⁹³ en individuele politici⁹⁴. Ook moet worden opgemerkt dat laster kan worden bestraft met een gevangenisstraf— van maximaal één jaar, en als ondergeschikt vonnis⁹⁵.

IV. ANDERE INSTITUTIONELE KWESTIES IN VERBAND MET CONTROLES EN WAARBORGEN

Tsjechië heeft een parlementair regeringsstelsel met twee kamers⁹⁶ en een rechtstreeks gekozen president. Wetgevingsvoorstellen kunnen worden ingediend door een lid van de Kamer van Afgevaardigden, een fractie binnen de Kamer van Afgevaardigden, de Senaat, de regering of representatieve organen van hogere regio's met zelfbestuur⁹⁷. Het Grondwettelijk Hof kan achteraf een grondwettelijke toetsing uitvoeren. Naast het rechtsstelsel spelen ook de ombudsdienst en het maatschappelijk middenveld een rol in het systeem van controles en waarborgen.

Het uitvoeren van effectbeoordelingen en het raadplegen van belanghebbenden zijn bestaande praktijken voor het vaststellen van wetgeving. Een wetgevingsvoorstel kan afkomstig zijn van de Kamer van Afgevaardigden (een afgevaardigde of een groep afgevaardigden), de Senaat (alleen in zijn geheel), de regering en de regionale raden. Het voorstel bevat ook een toelichting met daarin een beoordeling van de huidige wetgevingssituatie, een verklaring waarom er behoefte is aan nieuwe regelgeving, een beschrijving van de verwachte economische en financiële effecten en een verduidelijking van de overeenstemming van het voorstel met de constitutionele orde, internationale verdragen en de verplichtingen die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Europese Unie. Voor elk wetgevingsvoorstel dat wordt voorbereid door de regering en voor elke regelgeving waarbij materiële kosten voor bedrijven, overheden en burgers worden verwacht, moeten effectbeoordelingen worden uitgevoerd. Voor wetgeving die wordt voorgesteld door parlementsleden en lokale en regionale autoriteiten zijn dergelijke effectbeoordelingen niet verplicht. De regering, die het overgrote deel van de primaire wetgeving voorbereidt, heeft een aantal advies- en werkorganen opgericht waarin deskundigen, belanghebbende partijen of andere betrokken groepen zijn vertegenwoordigd⁹⁸. Ondanks dit uitgebreide kader hebben de geraadpleegde belanghebbenden van maatschappelijke organisaties hun bezorgdheid geuit over een naar verluidt ontbrekende verplichting tot raadpleging en over het ontbreken van een doeltreffende follow-up van de gevoerde raadplegingen⁹⁹. Het Grondwettelijk Hof, het Hooggerechtshof, de Administratief Hooggerechtshof en het openbaar ministerie worden geraadpleegd indien een ontwerpvoorstel verband houdt met hun bevoegdheidsgebieden.

Er worden inspanningen gedaan om de transparantie van het wetgevingsproces verder te vergroten. Dankzij een reeks online-instrumenten is het reeds mogelijk om regering- en parlementaire documenten te raadplegen¹⁰⁰. Bovendien loopt er een project betreffende

⁹³ Monitor voor de pluriformiteit van de media 2020.

⁹⁴ Met inbegrip van verklaringen van de president van de Republiek. In dit kader moet eraan worden herinnerd dat, zoals in Aanbeveling 2016/4 van de Raad van Europa staat aangegeven, de lidstaten een uitgebreid wetgevingskader moeten invoeren dat journalisten en andere media-actoren in staat stelt effectief en zonder vrees bij te dragen aan het publieke debat.

⁹⁵ Centrum voor pluralisme van de media en mediavrijheid (2019), Decriminalisation of Defamation.

⁹⁶ Bestaande uit het lagerhuis, de Kamer van Afgevaardigden (*Poslanecká sněmovna*), en het hogerhuis, de Senaat (*Senát Parlamentu České republiky*).

⁹⁷ Art. 41 van de grondwet.

⁹⁸ Website van de regering, <https://www.vlada.cz/en/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>

⁹⁹ Bv. bijdrage van het Tsjechische Helsinki Comité aan het verslag over de rechtsstaat 2020.

¹⁰⁰ Deze instrumenten zijn onder andere ODok, <https://www.odok.cz/>, waarmee documenten kunnen worden uitgewisseld tussen centrale overheidsorganen, een elektronische bibliotheek voor het wetgevingsproces

portalen voor elektronische verzameling en elektronische wetgeving¹⁰¹, waardoor de controle op en de deelname aan het wetgevingsproces wordt vereenvoudigd. Einde 2020 zouden deze projecten voltooid moeten zijn.

De maatregelen als reactie op de COVID-19-pandemie werden aan rechterlijke toetsing onderworpen. De regering kondigde op 12 maart 2020 de noodtoestand af. De noodtoestand duurde tot 17 mei, nadat de Kamer van Afgevaardigden zich twee keer akkoord had verklaard met een verlenging ervan¹⁰². Het regeringsbesluit waarin de noodtoestand werd afgekondigd als gevolg van de uitbraak van COVID-19 en verscheidene overheidsmaatregelen en uitzonderlijke maatregelen van het ministerie van Volksgezondheid werden onderworpen aan rechterlijke toetsing door de districtsrechtbank van Praag, het Administratief Hooggerechtshof en het Grondwettelijk Hof¹⁰³. De grondwettelijkheid van de verklaring van de regering waarin de noodtoestand werd afgekondigd, werd bevestigd, evenals, in de meeste gevallen, de betwiste uitzonderingsmaatregelen. De districtsrechtbank van Praag verklaarde vier maatregelen nietig¹⁰⁴, waardoor de regering enkele aanpassingen van de wetgeving doorvoerde.

De ombudsdienst verdedigt de rechten van personen ten aanzien van overheidsinstanties en bevordert de normen voor goed bestuur. Er is in Tsjechië geen nationaal instituut voor de mensenrechten¹⁰⁵. Er bestaat wel een ombudsdienst, die in formele en materiële zin onafhankelijk werkt en losstaat van de drie regeringsniveaus. De ombudsdienst is opgericht bij wet en is niet opgenomen in de grondwet. De belangrijkste taak van de ombudsdienst bestaat erin mensen te helpen in gevallen waarin het gedrag van overheidsinstanties onrechtmatig is of indruist tegen de beginselen van een democratische staat en goed bestuur, door onderzoek te verrichten en aanbevelingen te doen voor maatregelen om de situatie te verhelpen. De ombudsdienst heeft geen beslissingsbevoegdheid en de resultaten van de onderzoeken zijn niet wettelijk bindend¹⁰⁶. De ombudsdienst heeft bovendien het mandaat gekregen om op te treden als instantie voor gelijke kansen, nationaal toezichtsmechanisme in het kader van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, het nationaal preventiemechanisme in het kader van het VN-Comité tegen Foltering en als toezichthouder op gedwongen terugkeer¹⁰⁷.

(eKLEP, <https://apps.odok.cz/>), waarin alle opgestelde wetgevingsteksten worden bewaard, en zelfs bepaalde gerelateerde documenten zoals opmerkingen en verslagen van verplichte effectbeoordelingen, de websites van de Kamer van Afgevaardigden en de Senaat waarop documentatie te vinden is in verband met alle wijzigingsvoorstellen, online uitzendingen van de vergaderingen van beide kamers, evenals stenografische opnamen van de vergaderingen van de Kamer en de Senaat en notulen van de vergaderingen van de Commissies.

¹⁰¹ Meer informatie over het project is te vinden op <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx> Het project wordt medegefinancierd uit EU-middelen.

¹⁰² De noodtoestand kan door de regering worden uitgeroepen voor maximaal 30 dagen, een termijn die alleen kan worden verlengd na goedkeuring van de Kamer van Afgevaardigden. Constitutionele wet nr. 110/1998, art. 5 en 6.

¹⁰³ Bv. besluiten van de districtsrechtbank van Praag nr. 14 A 41/2020 van 23 april 2020 en nr. 10 A 35/2020 — 261 van 7 mei 2020, besluiten van het Administratief Hooggerechtshof van 4 juni 2020, nr. 6 As 88/2020 — 44, van 21 mei 2020, nr. 5 As 138/2020 — 80, van 8 mei 2020, nr. Nao 48/2020 — 149 en besluit van het Grondwettelijk Hof van 22 april 2020, nr. Pl. ÚS 8/20.

¹⁰⁴ Districtsrechtbank van Praag (2020), Arrest nr. 14 A 41/2020, 23 april 2020.

¹⁰⁵ In de universele periodieke doorlichting (UPR) van de VN zijn herhaaldelijk aanbevelingen gedaan om in Tsjechië een NHRI op te richten, en deze worden ondersteund door Tsjechië.

¹⁰⁶ Wet nr. 349/1999 Sb. betreffende de ombudsdienst.

¹⁰⁷ State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions, blz. 64.

In de Senaat worden debatten over het rechtsstelsel georganiseerd. De Senaat organiseert conferenties en debatten over onderwerpen die verband houden met het rechtsstelsel en die senatoren de gelegenheid bieden om kwesties met betrekking tot het rechtsstelsel en beleidsoplossingen te bespreken. De recentste conferentie vond plaats in november 2019, toen de commissie voor constitutionele en juridische zaken, in samenwerking met het Hooggerechtshof, een internationale conferentie organiseerde over de efficiëntie en de kwaliteit van de Tsjechische justitie: evaluatie en vooruitzichten.

Het maatschappelijk middenveld is dynamisch en divers, maar de druk op bepaalde types ngo's neemt toe. De ruimte voor het maatschappelijk middenveld wordt open¹⁰⁸ geacht en het maatschappelijk middenveld neemt actief deel aan de ondersteuning van de democratie, de integriteit van het openbaar bestuur en de onafhankelijkheid van justitie en het openbaar ministerie¹⁰⁹. Niettemin krijgen de maatschappelijke organisaties, met name op het gebied van migratie en gendervraagstukken, te maken met toenemende vijandigheid in bepaalde segmenten van de maatschappij en sommige politieke partijen¹¹⁰.

¹⁰⁸ Beoordeling gegeven door CIVICUS; beoordelingen zijn op een schaal van vijf categorieën gedefinieerd als: open, gekrompen, belemmerd, onderdrukt en gesloten.

¹⁰⁹ CIVICUS, 22 juli 2019, Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist. CIVICUS, 15 januari 2020, Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline.

¹¹⁰ Bijdrage van Tsjechië aan het verslag over de rechtsstaat 2020, blz. 33.

Bijlage I: lijst van bronnen in alfabetische volgorde*

* *De lijst van de bijdragen die zijn ontvangen in het kader van de raadpleging voor het verslag over de rechtsstaat 2020 is te vinden op (COM-website).*

Administratief Hooggerechtshof van Tsjechië, besluiten van 21 mei 2020, nr. 5 As 138/2020 — 80.

Administratief Hooggerechtshof van Tsjechië, besluiten van 27 april 2006, 4 Aps 4/2005, van 21 mei 2008, ref.nr. 4 Ans 9/2007.

Administratief Hooggerechtshof van Tsjechië, besluiten van 4 juni 2020, nr. 6 As 88/2020 — 44.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2019), *Decriminalisation of Defamation*. https://cmpf.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), *2020 Media pluralism monitor*. <https://cmpf.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>

CEPEJ (2020), *Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States*.

CIVICUS (15 januari 2020), *Citizens call for PM's resignation in anti-government protests; press freedom in decline*. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/01/15/citizens-call-pms-resignation-anti-government-protests-press-freedom-decline/>

CIVICUS (22 juli 2019), *Politicians continue to undermine critical media in the Czech Republic. Mass protests persist*. <https://monitor.civicus.org/updates/2019/07/22/Politicians-continue-to-undermine-critical-media-in-the-Czech-Republic-Mass-protests-persist/>

CIVICUS, *Monitor tracking civic space: Czech Republic*. <https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>

Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption (2018), *Country report on implementation of the United Nations Convention against Corruption*. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1808272e.pdf>

Directoraat-generaal Communicatie (2019), *Special Eurobarometer 482: businesses' attitudes towards corruption in the EU*.

Directoraat-generaal Communicatie (2020), *Special Eurobarometer 502: Corruption*.

Districtsrechtbank Praag, besluit van 23 april 2020, 14 A 41/2020.

Districtsrechtbank Praag, besluit van 7 mei 2020, 10 A 35/2020 — 261.

ENHRI (2020), *State of the Rule of Law in Europe. Reports from National Human Rights Institutions*. <http://ennhri.org/rule-of-law-report/>

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (2001), arrest van 19 juni 2001, Kreuz v. Poland, 28249/95.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (2001), arrest van 2 oktober 2001, Stankov v. Bulgaria, no. 29221/95 and 29225/95.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (2005), arrest van 26 juli 2005, Podbielski and PPU Polpure v. Poland, 39199/98.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (2006), arrest van 24 mei 2006, Weissman and Others v. Romania, 63945/00.

Europees Hof voor de Rechten van de Mens (2011), arrest van 26 juli 2011, Georgel and Georgeta Stoicescu v. Romania, 9718/03.

Europees Parlement, *Resolutie over de heropening van het onderzoek tegen de premier van de Tsjechische Republiek inzake het misbruik van EU-middelen en potentiële belangenconflicten*, 2019/2987(RSP).

Europese Commissie (2019), *Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad ter beoordeling van de mate waarin de lidstaten de noodzakelijke maatregelen hebben genomen om te voldoen aan Kaderbesluit 2003/568/JBZ van de Raad van 22 juli 2003 inzake de bestrijding van corruptie in de privé-sector*, COM(2019)355 final.

Europese Commissie (2020), *Landverslag Tsjechië*, SWD(2020) 502 final.

Europese Commissie(2018, 2019, 2020), *EU-scorebord voor justitie*.

GRECO (2018), *Third Evaluation Round - Second Compliance Report on the Czech Republic on Incriminations* (ETS 173 and 191, GPC 2).

GRECO (2019), *Fourth Evaluation Round preventing corruption in respect of members of Parliament, judges and prosecutors – Interim compliance report, Czech Republic*.

Grondwettelijk Hof van Tsjechië, besluit van 22 april 2020, Pl. ÚS 8/20.

Grondwettelijk Hof van Tsjechië, besluit van 22 april 2020, Pl. ÚS 8/20.

Grondwettelijk Hof van Tsjechië, besluit van 6 februari 2014, I. ÚS 3271/13.

Grondwettelijk Hof van Tsjechië, besluit van 8 mei 2020, nr. Nao 48/2020 — 149.

Hof van Justitie van de Europese Unie, arrest van 19 november 2019, AK, gevoegde zaken C- 585/18, C- 624/18 en C- 625/18.

Hof van Justitie van de Europese Unie, arrest van 22 december 2010, DEB, C-279/09.

Hof van Justitie van de Europese Unie, arrest van 25 juli 2018, LM, C-216/18 PPU.

Hof van Justitie van de Europese Unie, arrest van 6 oktober 2010, Orizzonte Salute, C-61/14.

Hof van Justitie van de Europese Unie, arrest van 9 juli 2020, Land Hessen, C-272/19.

Ministerie van Justitie (2018), Eindverslag van de verplichte effectbeoordeling, wijzigingen van Wet nr. 182/2006 Coll. (insolventiewet).
<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>

Ministerie van Justitie (2020), Tsjechisch rechtsstelsel in 2019: statistisch jaarverslag.
https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocní_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b

Ministerie van Justitie (2020), Tsjechisch rechtsstelsel in 2019: statistisch jaarverslag.
https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocní_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b

OECD (2019), *Czech Republic's Phase 4 Follow-up Report on the progress made by the Czech Republic to implement the OECD Anti-Bribery Convention*.

Openbaar ministerie (2019), Opmerkingen van de procureur-generaal over de bespreking van de opmerkingen over de wet betreffende het openbaar ministerie.
<http://www.nsz.cz/index.php/en/tiskove-zpravy/2414-nejvyi-statni-zastupce-komentuje-projednavani-pipominek-k-zakonu-o-statnim-zastupitelstvi>

Procureur-generaal (2019), Brief aan de minister van Justitie met opmerkingen over de wijzigingen van de wet betreffende het openbaar ministerie, elektronische bibliotheek van het wetgevingsproces.
<https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>

Raad van de Europese Unie (2019), *Aanbeveling van de Raad van 9 juli 2019 over het nationale hervormingsprogramma 2019 van Tsjechië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2019 van Tsjechië*, PB 2019/C 301/03.

Raad van Europa, *Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists – Czech Republic*. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/czech-republic>

- Raad van Europa: Comité van Ministers (2010), *Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities*.
- Raad van Europa: Comité van Ministers (2016), *Recommendation CM/REC(2016)4 Ministers on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors*.
- Raad van Europa: Europese Commissie voor democratie middels het recht (Commissie van Venetië) (2010), *Report on the independence of the judicial system part I: the independence of judges*, CDL-AD(2010)004.
- Raad van Europa: Europese Commissie voor democratie middels het recht (Commissie van Venetië) (2016), *The Rule of Law Checklist*, CDL-AD(2016)007.
- Raad voor de coördinatie van de corruptiebestrijding (2019), notulen van de 21e vergadering die plaatsvond op 2 oktober 2019. <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/11/Z%C3%A1znam-21-jedn%C3%A1n%C3%AD-RV-konan%C3%A9ho-dne-02.10.2019.pdf>
- Reporters without Borders, *Czech Republic*. <https://rsf.org/en/czech-republic>
- Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie.
- Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden, PB L 305 van 26.11.2019.
- Transparency International (2020), 2019 *Corruption Perceptions Index*.
- Transparency International Tsjechië (2020), Bijdrage van Transparency International Tsjechië aan de raadpleging van belanghebbenden voor het verslag over de rechtsstaat 2020.
- Tsjechisch Helsinki-Comité (2020). Bijdrage van het Tsjechisch Helsinki-Comité aan de raadpleging van belanghebbenden voor het verslag over de rechtsstaat 2020.
- Tsjechisch Parlement (2019), Parlementaire publicatie 565/0, deel nr. 1/4, Regeringsvoorstel voor een wet betreffende lobbywerk. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>
- Tsjechische orde van advocaten (2020), Bijdrage van de Tsjechische orde van advocaten aan de raadpleging van belanghebbenden voor het verslag over de rechtsstaat 2020.
- Tsjechische regering (2013), Departementaal intern kader voor corruptiebestrijding, Regeringsbesluit nr. 752 van 2 oktober 2013.
- Tsjechische regering (2018), Beleidsverklaring van de regering. <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/>
- Tsjechische regering (2018), Wet inzake lobbyactiviteiten. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>
- Tsjechische regering (2018), Wijziging van de wet inzake de Hoge Rekenkamer.
- Tsjechische regering (2019), Actieplan voor corruptiebestrijding 2020.
- Tsjechische regering (2019), ontwerphervorming van Wet nr. 283/1993 Sb. betreffende het openbaar ministerie en aanverwante aangelegenheden, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>
- Tsjechische regering (2019), Verslag van de verplichte effectbeoordeling betreffende de wijziging van Wet nr. 31/2019. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>
- Tsjechische regering (2019), wijzigingen van Wet nr. 549/1991 Sb. betreffende gerechtskosten en aanverwante aangelegenheden, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBFWH26LU>
- Tsjechische regering (2019), wijzigingen van wet nr. 6/2002 Sb. betreffende rechtbanken en rechters en aanverwante aangelegenheden, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBACDB5R>

Tsjechische regering (2019), wijzigingen van Wet nr. 7/2002 Sb. betreffende procedures met betrekking tot rechters, aanklagers en deurwaarders en aanverwante aangelegenheden, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBAD2VD2>

Tsjechische regering (2020), Bijdrage van Tsjechië aan het verslag over de rechtsstaat 2020.

Tsjechische regering (2020), Evaluatie van de uitvoering van de maatregelen die zijn uiteengezet in het actieplan voor corruptiebestrijding 2019.

Tsjechische regering, Concept van de regering betreffende corruptiebestrijding van 2018 tot 2022.

UN Office on Drugs and Crime, *goAML (Anti-money-laundering system)*. <https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>

Unie van openbare aanklagers (2019), opmerkingen over de wijzigingen van de wet betreffende het openbaar ministerie. <https://www.uniesz.cz/pripominky-unie-k-ministerskemu-navrhu-na-zmenu-zakona-o-statnim-zastupitelstvi/>

Unie van openbare aanklagers (2019), Volledige formulering van de opmerkingen van de Unie op de wijzigingen van de wet betreffende het openbaar ministerie. <https://www.uniesz.cz/wp-content/uploads/2019/07/P%C5%99ipom%C3%ADnky-LK-USZ-novela-ZSZ.rtf>

United Nations Human Rights Council. *Universal Periodic Review – Czechia*. <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/czindex.aspx>

Vereniging van gerechtsdeurwaarders in Tsjechië, statistisch overzicht. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>

Virtueel landbezoek aan Tsjechië in het kader van het verslag over de rechtsstaat 2020.

Bijlage II: landbezoek aan de Tsjechische Republiek

De diensten van de Commissie hebben in juni 2020 virtueel vergaderd met:

- Administratief Hooggerechtshof
- Dienst voor financiële analyse
- Endowment Fund for Independent Journalism
- Frank Bold – Reconstruction of the State
- Hoge Rekenkamer
- Hooggerechtshof
- International Press Institute Tsjechië
- Nationaal agentschap voor georganiseerde misdaad van de Tsjechische politie
- Ombudsman
- openbaar ministerie
- Raad voor corruptiebestrijding van de regering
- Raad voor Radio- en Televisieomroepen
- Transparency International Tsjechië
- Tsjechische orde van advocaten
- Vereniging van gerechtsdeurwaarders
- Vereniging van journalisten
- Vereniging van openbaar aanklagers
- Vereniging van rechters

* De Commissie heeft eveneens de volgende organisaties ontmoet in een aantal horizontale vergaderingen:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- Conferentie van Europese Kerken
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- Europees Burgerforum
- Europees Centrum voor pers- en mediavrijheid
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- ILGA Europa
- Internationaal Persinstituut
- Internationale Commissie van Juristen
- Internationale Federatie voor de Rechten van de Mens
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Platform voor een leven lang leren
- Reporters without Borders
- Transparency International EU